

ingediend op **23** (2022-2023) – Nr. 2-E
11 oktober 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Björn Rzoska
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

van de algemene rekening
van de Vlaamse Gemeenschap
en van de rekeningen van de rechtspersonen
onder het gezag van de Vlaamse Regering
voor het begrotingsjaar 2022

Documenten in het dossier:

- 23** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2-A t.e.m. D: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 23-E** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsuitvoering 2022
- 23-G** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting bij de begrotingsuitvoering 2022
- 36** (2022-2023) – Nr. 1: Rekeningenrapport van het Rekenhof

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Gwendolyn Rutten, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Tom Ongena, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Economie, Wetenschap en Innovatie	4
1.1.	Inleiding	4
1.2.	Begrotingsuitvoering	5
1.3.	Conclusie	6
2.	Werk en Sociale Economie	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Begrotingsuitvoering	7
2.3.	Conclusie	9
II.	Bespreking.....	9
1.	Tussenkomsten van de leden	9
2.	Antwoorden van de minister.....	10
3.	Bijkomende vragen en antwoorden	11
III.	Indicatieve stemming	12
	Gebruikte afkortingen	13

Bijlage: zie [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie behandelde op 28 september 2023 het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de rekeningen van de rechtspersonen onder het gezag van de Vlaamse Regering voor het begrotingsjaar 2022.

De commissie besprak de bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie, en Werk en Sociale Economie van Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting

1. Economie, Wetenschap en Innovatie

1.1. Inleiding

Minister *Jo Brouns* geeft toelichting bij de begrotingsuitvoering voor 2022 voor het beleidsdomein EWI.

Het jaar 2022 diende zich aan als het jaar waarin de corona- en andere crisissen voorbij waren en het economisch herstel zich duurzaam zou doorzetten. Daar kwam de oorlog in Oekraïne tussen. De energieprijzen piekten in de zomer van 2022 op ongekende hoogtes. De ondersteuning van de economie en de kmo's via specifieke financiële instrumenten bleef dan ook nodig. Zo werd de overbruggingslening als nieuw crisisinstrument uitgerold. Daarmee werden in 2022 1750 ondernemingen gesteund, voor een kredietbedrag van ongeveer 220 miljoen euro.

Van de ondersteuning in het kader van het Temporary Crisis Framework, waarvoor 250 miljoen euro was uitgetrokken, werd minder gebruikgemaakt. Dat betekent dat de verliezen van de bedrijven nog meevielen, hoewel de aanvankelijk strenge voorwaarden nadien werden versoepeld. De versoepeling heeft niet geleid tot veel meer aanvragen.

In 2022 was er de verwachte stijging van het aantal faillissementen, een inhaalbeweging na twee jaar waarin de economie onder een stolp geplaatst was door de steunmaatregelen op verschillende niveaus. Desondanks steeg ook het aantal startende ondernemingen naar nieuwe hoogten, wat tekenend is voor het dynamisme van de Vlaamse economie.

In 2022 kwam ook het relanceplan Vlaamse Veerkracht op kruissnelheid. Voor innovatiesteun werd binnen die groeiondersteuning niet minder dan 260 miljoen euro vastgelegd voor verschillende projecten.

2022 was een bijzonder sterk jaar voor onderzoek en innovatie, onder meer dankzij de enorme relancebudgetten. In 2020 haalde Vlaanderen de 3 procentnorm voor O&O. Met 3,6 procent in 2021 behoort Vlaanderen tot de Europese top. Deze innovatie-impulsen zijn noodzakelijk om de transitie van het economisch weefsel naar meer digitalisering en meer duurzaamheid waar te maken.

De minister overloopt verder de begrotingsuitvoering op hoofdlijnen en toont daarbij een tabel voor elk beleidsprogramma.

1.2. Begrotingsuitvoering

Programma Economie (EC)

Het programma Economie bevat de beleidskredieten van VLAIO en een deel van de kredieten voor het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

In de getoonde tabel staat de lijn 2° BA voor de normale jaarlijkse begrotingsaanpassing en de lijn 2° BA-JR voor de stand van de kredieten, inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekeningen. Voor de programma's Economie en Wetenschappelijk Onderzoek zijn de verschillen tussen die twee lijnen beperkt. De BU wordt afgewogen ten opzichte van de tweede lijn of de lijn 2° BA-JR.

Voor het programma Economie zijn de VAK- en VEK-stijgingen tussen beide lijnen te wijten aan een daling van 50 miljoen euro VAK en een verhoging van ongeveer 100 miljoen VEK bij de groeiondersteuning voor kmo's en groeibedrijven. Van de in totaal beschikbare 200 miljoen euro voor de heropstartleningen werd 168 miljoen euro aangevraagd en toegekend. Dat verklaart voor een deel de onderbesteding, voor een bedrag van 32 miljoen euro.

Verder is de onderbesteding ook te wijten aan de nettoverliesfinanciering voor PMV en de verliesfinanciering van de waarborgregeling van de standaardwaarborgen van PMV, waarvoor ongeveer 25 miljoen euro minder geboekt werd dan verwacht. Dat is positief nieuws, aldus de minister.

De AO hebben een realisatie van 87 procent. Dat is te wijten aan het feit dat er een grotere terugbetaling van de handelshuurleningen werd verwacht. Ook de terugbetaling van de heropstartleningen was hoger ingeschat dan wat werd gerealiseerd.

Bij de TO kwam de jaarlijkse boeking van oninbare ontvangsten voor de generieke waarborgen uit op ongeveer 21 miljoen euro, wat het lagere percentage verklaart. In 2021 ging het om -41 miljoen euro, wat toen tot een negatief saldo leidde. Deze boeking wordt alleen bij de uitvoering van de begroting opgenomen.

Programma Wetenschappelijk Onderzoek (EE)

Voor dit programma bedraagt het uitvoeringspercentage aan de uitgavenzijde 98 procent voor de VAK en 99 procent voor de VEK. Dat is een goed resultaat.

Het verschil tussen de lijnen 2° BA, 2° BA-JR en BU is technisch te verklaren door de werking van het FWO via de vastleggingsmachtiging (-70 miljoen euro). Voor de VEK zijn er voor ongeveer 15 miljoen euro herverdelingen geweest bij de begrotingsaanpassing.

Programma's Innovatie en Wetenschapscommunicatie (EF en EG)

Het beleidsprogramma Innovatie kende een uitvoeringsgraad van 100 procent, zoals in 2021.

Het programma Wetenschapscommunicatie kende een uitvoeringsgraad van 100 procent VAK en 95 procent VEK. De VEK-onderbenutting komt door een herschikking op de lijn voor wetenschapscommunicatie, die nadien niet volledig werd gebruikt.

Wat betreft de algemene ontvangsten van het programma Innovatie, met een uitvoeringspercentage van 122 procent, verduidelijkt de minister dat dit, net als de

afwijking van vorig jaar, betrekking heeft op terugbetalingen van de leningen van het Fonds Vlaanderen-Azië. Dit uitgedoofde instrument had tot doel Vlaamse kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeiemarkten aan te moedigen. Daar waar de afwijking vorig jaar negatief was (-8000 euro) is ze nu positief (+24.000 euro). Er werd in 2022 een som van 131.000 euro aan kapitaal ontvangen.

Binnen het programma Innovatie realiseerde VLAIO met 100 procent opnieuw een record aan vastleggingen voor O&O-bedrijfsprojecten.

Apparaatskredieten van het Departement EWI

De coronacrisis had in 2021 een ernstige impact op de uitvoering van de apparaatskredieten van het departement, met name door een minimale aanrekening op het woon-werkbudget en het budget voor buitenlandse zendingen. Dat heeft zich intussen hersteld.

De algemene ontvangsten liggen hoger door de 13.000 euro interestinkomsten uit het Fonds Vlaanderen-Azië. Daarnaast is er een restsaldo op het budget voor de Space Days 2022 van 24.000 euro. Er werd ook ongeveer 278.000 euro ontvangen uit Europese projecten.

Apparaatskredieten van VLAIO

Ook bij VLAIO hebben de uitgaven zich hersteld na minderuitgaven door de coronacrisis, zij het met een nog iets lager percentage dan bij het departement. Deze minderuitgave van 9 procent is technisch te verklaren door de werking van het loonfonds.

De algemene ontvangsten zijn met 191 procent aanzienlijk hoger uitgevallen. Dat is bijna het dubbele van wat werd geraamd en is te verklaren door de hoge ontvangsten uit EFRO/Interreg enerzijds en uit Europese projecten anderzijds, die elk net iets minder dan de helft van de AO uitmaken.

De toegewezen ontvangsten zijn met een uitvoeringspercentage van 49 procent dan weer aanzienlijk lager uitgevallen. Er waren meer middelen uit Europese ontvangsten (+700.000 euro) maar minder uit het federale Participatiefonds (-2 miljoen euro). In het licht van de volledige begroting van het beleidsdomein gaat het volgens de minister om relatief kleine bedragen.

Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

In het programma B is er aan VAK-zijde maar een benutting van 32 procent. Het verschil tussen budget en uitvoering wordt deels verklaard door de verhoging met de middelen van het FFEU. Deze middelen (13 miljoen euro) worden er bij de correctie van de jaarrekening bijgeteld maar staan in de begrotingsuitvoering op nul. Daarnaast waren er nog middelen op de EWI-provisie die voor het jaareinde herverdeeld zijn en een nul als resultaat geven in de BU. De FFEU-middelen zijn intussen ingezet voor het impulsprogramma voor groene warmte in het kader van de energietransitie.

Bij de TO werd in 2022 een vergoeding ontvangen van 183.000 euro in ruil voor gegevens van de statistische O&O-enquête 2020 in de profitsector en non-profitsector.

1.3. Conclusie

De minister besluit dat het uitvoeringspercentage van de uitgaven van het beleidsdomein EWI 96 procent bedraagt. Ook het jaar 2022 werd nog stevig gekenmerkt

door de impact van de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis. De Vlaamse economie doorstond die crisissen relatief goed. Het jaar 2022 werd ook opnieuw gekenmerkt door de uitrol van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

De verschillen in de begrotingsuitvoering in vergelijking met de begroting zijn uiteindelijk relatief klein. Het beleidsdomein is erin geslaagd om in 2022 de plannen en ambities van de beleidsnota voor het beleidsdomein EWI onverminderd uit te voeren.

2. Werk en Sociale Economie

2.1. Inleiding

Het jaar 2022 werd ingegaan met grote onzekerheden die de opeenvolging van crisissen met zich meebracht. Toch ogen de cijfers voor 2022 positief volgens de minister. Zowel de jobcreatiegraad (5,9 procent) als de instroomgraad (19,4 procent) bereikten in het vierde kwartaal van 2022 het tot dan toe hoogste niveau. Het jaar werd afgesloten met maar liefst 2.960.100 werkenden. Dit cijfer is voor de minister niet alleen een blijk van de gezondheid en vitaliteit van de Vlaamse arbeidsmarkt maar ook een bewijs van wat mogelijk is als er goed wordt samengewerkt.

Ondanks deze positieve cijfers blijft de structurele schaarste aan arbeidskrachten de rode draad. De welvaart in Vlaanderen hangt af van een voldoende hoge werkzaamheidsgraad. De Vlaamse Regering sloot met de sociale partners het VESOC-akkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'. Het akkoord bevat vier prioriteiten:

- de uitbouw van een resultaatgericht activeringsbeleid;
- een doorgedreven opleidings- en loopbaanbeleid;
- een versterkte inzet op werkbaar werk;
- het benutten van de kansen van economische migratie en interregionale mobiliteit.

Om deze ambities waar te maken, wordt sterk ingezet op de strategische doelstellingen van de beleidsnota, met name:

- meer mensen aan het werk;
- sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat;
- veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

2.2. Begrotingsuitvoering

De minister toont een tabel met de begrotingsuitvoering voor het beleidsdomein WSE, inclusief VDAB. Het totale beschikbare krediet voor de drie beleidsvelden bedroeg eind 2022, exclusief apparaatsuitgaven en provisies, afgerond 4 miljard euro VAK/VEK.

Voor het vastleggingskrediet is dat 344 miljoen euro meer dan het bij de tweede begrotingsaanpassing 2022 toegekende budget. Dat bijkomende budget is deels afkomstig uit kredietherschikkingen vanuit andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld de indexprovisie en relanceprovisie. Door de hogere inflatie lagen de bedragen die in 2022 uit de indexprovisie werden ontvangen aanzienlijk hoger dan de voorgaande jaren.

De begrotingsuitvoering, exclusief apparaatsuitgaven en provisies, bedroeg in 2022 3,8 miljard euro VAK. 97 procent van het beschikbare VAK-budget werd dus effectief besteed.

Aan de VEK-zijde bedroeg de begrotingsuitvoering 2022 afgerond 3,7 miljard euro of 96 procent van het beschikbare VEK-budget.

Beleidsvelden

Het beleidsveld Werk (programma JD) heeft traditioneel het grootste aandeel in de uitvoeringscijfers. Met een uitvoering van afgerond 2,9 miljard euro gaat het om 76 procent van de VAK-uitgaven en 78 procent van de VEK-uitgaven.

De uitgaven voor de beleidsvelden Sociale Economie (programma JE) en Competenties (programma JF) liggen dan wel lager maar beide programma's kenden de hoogste uitvoeringsgraad van de drie beleidsvelden. Voor het vastleggingskrediet ging het om respectievelijk 98 procent en 97 procent tegenover 96 procent voor het beleidsveld Werk.

Onderbenutting

De relevantste onderbenuttingen situeren zich volgens de minister bij de volgende maatregelen: de doelgroepverminderingen voor sociale zekerheid, de dienstencheques, de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden en het Vlaams zorgkrediet en de mentorkortingen. Voor elk van deze maatregelen geeft de minister een korte verklaring bij de onderbenutting.

In 2022 eindigden de uitgaven voor de doelgroepverminderingen sociale zekerheid op 29,7 miljoen euro of 7 procent onder het beschikbare budget. De uitgaven werden enerzijds gedrukt door een beperkte technische afrekening van 12,9 miljoen euro voor 2021. Anderzijds bleven de uitgaven voor doelgroepverminderingen in 2022 16 miljoen euro onder het budget, hoofdzakelijk doordat de uitgaven voor de doelgroepvermindering voor de aanwerving van kortgeschoolde jongeren lager uitvielen dan geraamd.

De onderbenutting voor de maatregel dienstencheques bedroeg in 2022 bijna 26 miljoen euro VAK en 27 miljoen euro VEK. In beide gevallen ging het om een onderbenutting van 2 procent. Het gaat hier om een vrij lage onderbenutting aangezien de uitvoering 1,3 miljard euro bedroeg. Ze is te wijten aan een lager aantal aangekochte dienstencheques dan bij de begrotingsaanpassing 2022 werd ingeschat. Er werd 3,2 procent of voor 2,7 miljoen euro minder dienstencheques aangekocht in het jaar 2022 dan vooraf werd ingeschat. Dat kan worden verklaard door de arbeidsmarktkrapte. In het huidige dienstenchequestelsel is de vraag namelijk groter dan het aanbod.

De derde maatregel met een relevante onderbenutting in 2022 is de maatregel aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden. De onderbenutting op het vastleggingskrediet bedroeg 76 procent en op het vereffeningskrediet 86 procent. Het decretaal toegekende krediet hield geen rekening met de eigenlijke budgetbehoefte. Het voorzag in het behoud van de totale middelen om ze vanaf het najaar 2023 te kunnen heroriënteren naar de nieuwe doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring. Deze doelgroepvermindering treedt in werking op 1 oktober 2023. Er is overigens in 2023 een saldo van 14 miljoen euro op het budget van de doelgroepverminderingen dat in 2024 doelgericht kan worden ingezet op het activeren van niet-beroepsactieven.

Het Vlaams zorgkrediet vertoont een onderbenutting van 5,7 miljoen euro of 7 procent van het beschikbare budget einde 2022. De onderbenutting situeert zich voornamelijk bij de uitgaven voor het zorgkrediet Vlaamse Gemeenschap (Vlaamse overheid en Onderwijs). Er werden 1182 dossiers minder behandeld dan werd geraamd. De te hoge raming was het gevolg van het doortrekken van het uitzonderlijk hoge aantal gerealiseerde dossiers in 2021 naar 2022. Die tendens heeft zich in 2022 toch niet doorgezet. Daarnaast werd eind 2022 een nieuwe applicatie in gebruik genomen door de dienst die instaat voor de uitbetaling van de premies zorgkrediet. Hierdoor liep de verwerking van de dossiers tijdelijk enige vertraging op.

De uitgaven voor de mentorkortingen bleven 1,5 miljoen euro of 18 procent onder het uitgetrokken budget voor 2022. Deze onderbenutting is hoofdzakelijk toe te schrijven aan correcties voor het jaar 2020 die via de achterstallen bij de RSZ geregistreerd werden. Met andere woorden werd in 2020 te veel betaald en werd dat in 2022 gecorrigeerd. Deze maatregel is vanaf 2023 geïntegreerd in de maatregel kwalificerend werkplekklaren.

2.3. Conclusie

De minister besluit dat de onderbenutting van 2022 in lijn ligt met de voorgaande jaren, namelijk op 97 procent van het beschikbaar VAK-budget. Aan de VEK-zijde is dat 96 procent. Op een budget van bijna 4 miljard euro werd dus bijna het volledige budget effectief besteed. Dat is nodig om de Vlaamse arbeidsmarkt te ondersteunen om de werkzaamheidsgraad van 80 procent te bereiken. Het doel is meer mensen aan het werk te krijgen, sterke loopbanen binnen een stimuleren leerklimaat mogelijk te maken en te bouwen aan veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Björn Rzoska

Björn Rzoska heeft een aantal vragen, onder meer gebaseerd op het Rekeningenrapport van het Rekenhof over 2022 (*Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 36/1*). Het Rekenhof merkt op dat bij VLABEL de uitgaven voor de jobbonus werden aangerekend op basis van het begrote budget van 325,4 miljoen euro. Recente ramingen van het Departement WSE geven aan dat de werkelijke uitgaven 61,8 miljoen euro lager zullen liggen. Vanwaar de grote verschillen in de bedragen tussen VLABEL en het departement?

De terugvorderingen van de coronapremies hebben voornamelijk betrekking op de hinderpremie. Het Rekenhof merkt op dat er nog een aanzienlijke stock te controleren dossiers rest. Op 13 maart 2023 was maar 4,65 procent van de dossiers gecontroleerd. Aangezien het om grote bedragen gaat en het terugverdieneffect groot is, vraagt het lid wat de oorzaak is van dat lage percentage. Kan er geen extra inspanning worden gedaan? Het Rekenhof merkt op dat een gedeelte van deze terugvorderingen op termijn wellicht oninbaar zal worden.

Bij het beleidsdomein EWI is geen begrotingsinformatie opgenomen over Gigarant, de PMV-groep, de LRM-groep of VITO, hoewel die entiteiten toch een belangrijke rol spelen in de uitvoering van het beleid. Het gaat ook om grote budgetten die een impact hebben op de begroting en de uitvoering daarvan. Waarom is er daarover geen informatie opgenomen?

In de rekening die nu voorligt, verwijzen de operationele doelstellingen vaak niet naar de begrotingsartikels die erop betrekking hebben en naar de bijbehorende budgetten. Voor het beleidsdomein EWI maakt het Rekenhof die opmerking voor het ISE Financiering Ondernemingen en het ISE Algemeen Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek. De afspraak is dat er vanaf volgend jaar met een prestatiegerichte begroting wordt gewerkt. Voor de parlementsleden zou het een heldere aanpak zijn om de koppeling te maken tussen operationele doelstelling en de budgettaire bespreking.

De minister verwees naar Vlaamse Veerkracht. Het Rekenhof merkt op dat in de toelichting extra informatie over de netto-beleidsruimte ontbreekt. Uit de BBT kan

niet worden opgemaakt wat door het beleidsdomein EWI is begroot en uitgevoerd wat het relanceplan betreft. Dat is volgens Björn Rzoska essentiële informatie. De minister van Financiën en Begroting Matthias Diependaele rapporteert niet over de 22 hervormingsprojecten in het plan en verwijst daarvoor naar de bevoegde ministers. In de begrotingsuitvoerig is geen informatie terug te vinden over de negen hervormingsprojecten in het beleidsdomein EWI. Hoe kunnen de parlementsleden die projecten dan opvolgen en inschatten wat de impact ervan is?

Tussenkamst van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt maakt eerst een algemene opmerking. De Vlaamse overheid heeft de voorbije jaren voortdurend energie moeten steken in nieuwe steunmaatregelen en de bijsturing daarvan. Misschien moet tegen het einde van de regeerperiode een grondige analyse worden gemaakt van de lessen voor de toekomst die kunnen worden geleerd uit de verschillende economische steunmaatregelen, zowel wat betreft de effectiviteit als de administratieve en organisatorische aanpak?

Uit de begrotingsuitvoering blijkt een onderbenutting van de uitgaven voor tijdelijke werkervaring en tewerkstelling op basis van artikel 60 van de OCWM-wet. Nochtans zijn dat effectieve trajecten om mensen aan de slag te krijgen, ook nieuwkomers. De reden voor de dalende trend is onduidelijk. Op het terrein hoort het lid dat VDAB en de OCMW's geen personen meer toeleiden naar maatwerkbedrijven en sociale-economiebedrijven. Hoe wil de minister dat aanpakken? Welke maatregelen zal hij nemen?

Welk aandeel van het budget voor de werkbaarheidscheques en de gewone kmo-portefeuille werd gebruikt?

Een van de taken van de detentieconsulenten is de toeleiding naar beroepsopleidingen, in samenwerking met VDAB. Het Europese project met middelen voor de individuele leerbegeleiding wordt stopgezet. Wil de minister daar in het kader van zijn bevoegdheid voor beroepsopleiding extra op inzetten?

2. Antwoorden van de minister

Minister *Jo Brouns* antwoordt eerst op de vraag over de uitgaven voor de jobbonus. Het was erg moeilijk om het budget voor het eerste jaar van deze maatregel te ramen. Dat verklaart het aanzienlijke verschil tussen de cijfers van VLABEL, gebaseerd op de eerste raming, en die van het Departement WSE. De minister verwijst naar het debat over de Septemberverklaring (*Plenaire vergadering* VI.Parl. 2023-24, nr. 2) en herhaalt dat na twee jaar de maatregel kan worden geëvalueerd. De minister ziet het in de eerste plaats als een bonus, het activerende effect zal moet blijken. Hij verwacht veel van de grote federale fiscale hervorming en het belonen van mensen die werken.

Wat de coronapremies betreft, is het inderdaad zo dat maar een relatief klein percentage (4,65 procent) werd gecontroleerd. Maar de inspectie gebeurt gericht op basis van een aantal criteria. Er is een eerste triage van de dossiers op basis van een risicoanalyse en als daarbij een knipperlicht gaat branden, worden die dossiers onderzocht. Over de risicoanalyse werden al vragen beantwoord (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 2390 en 2402). De inspectiedienst werd eerder versterkt.

De informatie van PMV, Gigarant, LRM en VITO is niet opgenomen in de begrotingsuitvoering. Deze entiteiten moeten wel een jaarverslag publiceren. Daarin kan alle transparantie over hun financiën worden geboden. Het jaarrapport van PMV is beschikbaar op de website en de algemeen manager komt de jaarresultaten en halfjaarlijkse resultaten toelichten in de commissie.

In het kader van Vlaamse Veerkracht konden alle projecten voor het beleidsdomein EWI tijdig worden vastgelegd. In antwoord op de vraag over de hervormingsprojecten in het beleidsdomein EWI zal de minister nog informatie bezorgen.

Vanaf 2024 zullen in de BBT's meer indicatoren worden opgenomen om de koppeling tussen operationele doelstelling en budget beter te kunnen maken.

De vraag om lessen te trekken uit het inzetten van economische steunmaatregelen vindt de minister terecht. Er was al een groot verschil tussen het eerste en tweede instrument dat werd ingezet op basis van het TCF, waarbij in de tweede fase de verliezen niet echt meer moesten worden aangetoond. Voor de coronasteun is al eerder een onafhankelijke evaluatie gebeurd van de steuninstrumenten die in de commissie werd toegelicht (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 37-B/1-2 en nr. 1136/1). Er is gevraagd om een blauwdruk te maken voor crisissteun.

De voorbije maanden is de verstoring van het gelijke speelveld in de EU vaak bekritiseerd. Dat is terecht want men dreigt in een subsidiewedloop terecht te komen en de zakken van Vlaanderen zullen nooit zo diep zijn als die van de grote, sterke buurlanden. Tijdens het Europese voorzitterschap in de eerste helft van 2024 moet dat een aandachtspunt zijn.

De minister hoorde al eerder opmerkingen over de toeleiding naar de tijdelijke werkervaring. Dat is een verbeterpunt.

Nu het ESF-project voor detentieconsulenten afloopt, wil de minister in het najaar een nieuw project opstarten om de continuïteit te verzekeren.

Het budget van 3 miljoen euro voor de werkbaarheidscheques werd in 2022 en 2023 opnieuw bijna maximaal besteed.

3. Bijkomende vragen en antwoorden

Björn Rzoska kijkt uit naar de informatie die de minister nog zal bezorgen over de hervormingstrajecten in het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Het lid vindt dat de begrotingsinformatie over Gigarant, de PMV-groep, de LRM-groep en VITO bij de begrotingsuitvoering moet worden opgenomen. Ook het Rekenhof maakt daar een opmerking over. De bedoeling moet zijn dat het parlement een integraal beeld krijgt van de uitvoering van de begroting. Het gaat niet op om over de informatie van een aantal entiteiten naar de jaarverslagen te verwijzen. Hij vraagt de minister om die informatie de volgende keer in het document of de toelichting op te nemen.

Minister *Jo Brouns* merkt op dat die entiteiten niet in de begrotingsopmaak zijn opgenomen. Daarom worden ze ook niet meegenomen in de begrotingsuitvoering.

Björn Rzoska repliceert dat die instellingen werken met budgetten die uit de begroting komen en herhaalt dat ook het Rekenhof die opmerking maakt.

Thijs Verbeurgt sluit zich daarbij aan. Entiteiten zoals PMV hebben hun eigen werking en vallen strikt genomen misschien niet onder de begroting maar ze werken wel met financiering van het Vlaamse Gewest. Het lid vraagt te bekijken hoe de transparantie kan worden verhoogd in zowel de opmaak als de uitvoering van de begroting.

De minister verwees wat betreft de economische steuninstrumenten terecht naar het Europese voorzitterschap. Als Europa in een subsidierace stapt, dreigt Vlaanderen als kleine speler de verliezende partij te worden. Het Europese voorzitter-

schap biedt volgens Thijs Verbeurgt de minister de kans dit punt op de agenda te zetten, de geleerde lessen grondig te analyseren en er met de andere regio's en lidstaten een debat over te voeren.

Robrecht Bothuyne begrijpt de vraag van Björn Rzoska maar wijst erop dat onafhankelijke instellingen zoals PMV een andere manier van werken en kapitalisatie hebben dan de Vlaamse overheid. Ze kunnen niet zomaar met de gewone kredieten worden vergeleken en in de begrotingsuitvoering worden opgenomen. Bij de discussie over de waarborg voor Project One van INEOS werd de onafhankelijkheid van Gigarant nog sterk benadrukt. De commissievoorzitter steunt wel het pleidooi voor transparantie, alleen zal het niet op dezelfde manier kunnen gebeuren als in de reguliere begrotingsuitvoering.

Minister *Jo Brouns* sluit zich daarbij aan en denkt ook aan instellingen zoals VDAB en de universiteiten waarvan de begroting niet in de toelichting bij de reguliere begroting van de Vlaamse overheid wordt opgenomen. Dat betekent niet dat niet de grootst mogelijke transparantie moet worden geboden.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen deel van de begrotingsuitvoering 2022 wordt in een indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Björn RZOSKA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AO	algemene ontvangsten
BA	begrotingsaanpassing
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BU	begrotingsuitvoering
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF	Europees Sociaal Fonds
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
Interreg	Interreg Community Initiative (communautair initiatief van de Europese Commissie)
ISE	inhoudelijk structuurelement
JR	jaarrekening
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
TCF	Temporary Crisis Framework
TO	toegewezen ontvangsten
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLABEL	Vlaamse Belastingdienst
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
WSE	Werk en Sociale Economie